Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-06-03

TRN 2019-0098
RS 2019–0325

Handläggare:
Evert Kroes

Tillväxt- och
regionplanenämnden

Tillväxt- och regionplanenämnden budgetunderlag inför budget 2020 för Region Stockholm

Ärendebeskrivning

Som en del i arbetet med budget 2020 för Region Stockholm ska nämnder och bolag utarbeta ett budgetunderlag. Budgetunderlagen ska fånga strategiskt viktiga frågor som berör kärnverksamheten. Fokus ska ligga på de frågor och faktorer som har störst påverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi under kommande år utifrån förändringar i omvärlden och i den egna verksamheten.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2019-06-03
Tillväxt- och regionplanenämnden budgetunderlag inför budget 2020 för Region Stockholm, 2019-06-03

Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden föreslås besluta följande:

1. Informationen i tillväxt- och regionplanenämndens budgetunderlag inför budget 2020 för Region Stockholm, TRN 2019–0098, RS 2019–0325, godkänns och överlämnas till regionstyrelsen.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Som en del i arbetet med budget 2020 för Region Stockholm ska nämnder och bolag utarbeta ett budgetunderlag. Utifrån en omvärldsanalys föreslår förvaltningen inga ytterligare tillkommande uppdrag för nämnden, givet nämndens utökade kärnuppdrag och de särskilda satsningarna från och med 2019. Förvaltningen föreslår därför att nämnden prioriterar att säkerställa omhändertagande och genomförande av sitt utökade kärnuppdrag. Förvaltningen behöver ha utrymme för att kunna fortsätta arbeta med att konsolidera omställningen för det utökade uppdraget. Förvaltningen bedömer att detta kommer att ta nämndens samlade resurser i anspråk.

Inom nämndens kärnuppdrag ser förvaltningen dock behov att för 2020 ha ett fokus på en del verksamheter som i bifogat förslag till budgetunderlag redovisas under fyra verksamhetsområden. Dessa områden är:

- Hållbart samhällsbyggande för regionens attraktivitet.
- Stärkt global konkurrenskraft för regionen.
- Digitalisering och automatisering i framkant.
- Region Stockholm stärker sin position inom EU.

De ekonomiska förutsättningarna för 2020 innebär sammanfattningsvis dels en ökning av verksamhetsanslaget på 1,3 miljoner kronor, varav 1 miljon avser utökade ambitioner för samhällsplanering, dels en minskning på grund av ökade andra kostnader. De förväntade ökade kostnaderna utgörs bland annat av hyres- och servicekostnader, personalkostnader och den allmänna kostnadsökningen för övriga kostnader. De ökade kostnaderna genererar ett underskott på cirka 8,6 miljoner kronor jämfört med 2019.

Förvaltningen föreslår nämnden att täcka det beräknade underskottet i första hand genom att pausa inrättandet av analysenheten, som planerades att inrättas som en konsekvens av övertagandet av det regionala tillväxtansvaret, samt att se över bidragen och medlemsavgifterna.

Bakgrund
Som en del i arbetet med budget 2020 för Region Stockholm ska nämnder och bolag utarbeta ett budgetunderlag. Budgetunderlagen ska fånga strategiskt viktiga frågor som berör kärnverksamheten. Fokus ska ligga på de frågor och faktorer som har störst påverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi under kommande år utifrån förändringar i

omvärlden och i den egna verksamheten. Förvaltningens förslag till budgetunderlag har tagits fram enligt regionledningskontorets anvisningar.

Överväganden

Omvärlden

Den fortgående globaliseringen innebär att Stockholmsregionen behöver stärka sin position i konkurrens med andra ledande tillväxtregioner i världen. Den pågående urbaniseringen kräver en regional utvecklingsplanering i världsklass vad gäller exempelvis bostadsförsörjning, hållbara transportsystem, FoU, näringslivsutveckling, kompetensförsörjning och samhällsservice. Den globala befolkningstillväxten och en snabb, ekonomisk utveckling i kombination med en bristande miljöhänsyn har medfört negativa effekter på ekosystemen och förutsätter en fortsatt regional mobilisering för att hitta klimatsmarta lösningar.

Den digitala utvecklingen är snabb och svår att förutse och förändrar och påverkar alla områden, sektorer och verksamheter i samhället. Digitaliseringen kräver en regional samsyn vad gäller utveckling av tjänster och samhällsservice. Dessa är några av de viktigaste trenderna som påverkar Stockholmsregionens utveckling, vilket i sin tur skapar möjligheter och utmaningar för tillväxt- och regionplanenämndens kärnuppdrag att ansvara för den regionala utvecklingsplaneringen.

Förutsättningar

År 2019 fick nämnden ett utökat ansvar för regionens uppgifter enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar (förutom länsplan för transportinfrastruktur), samt ett utökat ansvar för trafikplanering kopplat till regionutvecklingsuppdraget (förutom för kollektivtrafik). Det utökade uppdraget, inklusive det befintliga regionplaneringsuppdraget, gör att nämnden har fått ett mer omfattande ansvar för den regionala utvecklingsplaneringen. År 2019 gavs nämnden också ett utökat ansvar och flerårig satsning på samhällsplanering, bland annat genom permanentning av det regionala cykelkansliet, inrättande av ett klimatkansli samt en klimatberedning. Därtill inrättades en beredning för regional attraktionskraft under nämnden.

Inom ramen för nämndens ansvar för den regionala utvecklingsplaneringen ska förvaltningen verkställa uppgifter som regleras i lagar och förordningar, särskilda regeringsbeslutsamt tidigare beslut i Region Stockholm, ofta budgetuppdrag, som berör nämndens ansvarsområden. Förvaltningen har under 2019 arbetat med att skapa kapacitet och ställt om sin organisation för att på ett kvalitativt och effektivt sätt kunna verkställa de nytillkomna

uppgifterna inom nämndens utökade kärnuppdrag och den fleråriga satsningen på samhällsplanering.

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen RUFS 2050 är ett av de viktigaste regionala styrdokumenten för förvaltningens arbete med nämndens kärnuppdrag. I RUFS 2050 har Region Stockholm, efter brett samråd med kommuner, statliga myndigheter och representanter för näringslivet och det civila samhällets organisationer, lagt fast långsiktiga mål (mot 2050) och delmål att uppnå senast 2030. Den regionala utvecklingsplaneringens påverkan på den regionala utvecklingen är långsiktig och sträcker sig över flera budgetår. För att kunna säkerställa långsiktighet behöver nämnden ha utrymme att planera sin verksamhet över flera budgetår. Samtidigt behöver förvaltningen vara resilient i sitt arbete vilket innebär att relativt skyndsamt kunna anpassa sin verksamhet utifrån oförutsedda händelser och utvecklingar i regionen och i omvärlden.

Förvaltningen förslår därför inga ytterligare tillkommande uppdrag för nämnden, givet nämndens utökade kärnuppdrag och de särskilda fleråriga satsningarna från och med 2019. Förvaltningen föreslår snarare att nämnden prioriterar att säkerställa omhändertagande och genomförande av sitt utökade kärnuppdrag. Därutöver behöver förvaltningen ha utrymme för att kunna fortsätta arbeta med att konsolidera omställningen för det utökade uppdraget. Förvaltningen bedömer att detta kommer att ta nämndens samlade resurser i anspråk.

Inom nämndens kärnuppdrag ser förvaltningen dock behov att för 2020 ha ett fokus som i bifogat förslag till budgetunderlag redovisas under följande verksamhetsområden:

- Hållbart samhällsbyggande för regionens attraktivitet.
- Stärkt global konkurrenskraft för regionen.
- Digitalisering och automatisering i framkant.
- Region Stockholm stärker sin position inom EU.

Förvaltningen bedömer att fokuseringen inom dessa verksamhetsområden behövs för att säkerställa att nämnden kan fullgöra sitt kärnuppdrag i ett långsiktigt perspektiv.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Verksamhetsanslaget 2020 för tillväxt- och regionplanenämnden uppgår till 186,5 miljoner kronor, vilket är en ökning med 1,3 miljoner jämfört med 2019. Av dessa medel är 1 miljon kronor riktade till utökade ambitioner för samhällsplanering. För åren 2020–2023 förväntas de statliga medlen vara oförändrade jämfört med 2019.

Den viktigaste resursen för att driva regional utvecklingsplanering är högkvalificerade personella resurser med generell och expertkompetens inom nämndens ansvarsområden. Som en kunskapsorganisation med uppdrag att ta fram och sprida planerings- och beslutsunderlag liksom att driva, påverka och samordna processer är nämndens måluppfyllelse helt beroende av tillräckliga personella resurser för att kunna utföra detta.

I enlighet med uppdraget att effektivisera Region Stockholms verksamhet har kapaciteten i första hand stärkts genom en ökning av egna personella resurser och inte genom ökade konsultkostnader, men också genom en ytterligare effektivisering och tydligare prioriteringar inom verksamheten. Våren 2019 genomfördes en organisationsförändring på förvaltningen för att säkerställa att nämndens samlade uppdrag kan genomföras. Genom denna förstärkning av kapaciteten ökar personalkostnaderna med cirka 2,5 miljoner kronor till 2020 jämfört med budget 2019. En del av ökningen utgörs av en höjning av sociala avgifter från 47 till 49 procent.

Större delen av nämndens ekonomiska resurser, ca 116 miljoner kronor under 2019, förs genom bidrag vidare till andra organisationer som regionen stödjer: Skärgårdsstiftelsen, Almi Företagspartner och Stiftelsen Flemingsberg Science. Här ingår även hållbarhets- och skärgårdsbidrag.

I samband med samlokaliseringen förväntas hyres- och servicekostnaderna öka från dagens 3,5 miljoner till närmare 7 miljoner kronor årligen. Den kraftiga ökningen beror på högre lokalkostnader, en annan modell för gemensamma servicetjänster (FM-tjänster) samt fler anställda. Därutöver tillkommer kostnader för uppräkning av medlemsavgifter, ökade personalkostnader och den allmänna kostnadsökningen för övriga kostnader, vilket sammantaget innebär ett underskott på cirka 8,6 miljoner kronor jämfört med 2019.

Förvaltningen föreslår nämnden att täcka det beräknade underskottet i första hand genom att pausa inrättandet av analysenheten som planerades att inrättas som en konsekvens av övertagandet av det regionala tillväxtansvaret samt att se över bidragen och medlemsavgifterna. Avseende bidraget till Skärgårdsstiftelsen bedöms det fortsatt föreligga ett investeringsbehov, men stiftelsens åtgärder för att öka självfinansieringen de senaste åren har gett effekt, vilket gör att nämnden avser se över verksamhetsbidraget. Bedömningen är att behovet av extra tillskott under perioden 2020–2023, d v s likt de engångssatsningar som genomfördes 2015–2019, inte kan ske i samma utsträckning, utan behovet av investeringar kan tas omhand inom ram.

Förvaltningen föreslår att nämnden ska arbeta fram ett nytt flerårigt avtal med Skärgårdsstiftelsen. Avtalet ska utformas för att säkerställa en fortsatt högkvalitativ verksamhet, en ökad tydlighet i ansvaret för stiftelsen och en långsiktigt hållbar kostnadsutveckling. Finansieringsmodellen i avtalet utformas för att täcka både verksamhetsbidrag och bidrag för stiftelsens behov av investeringar. Det är av stor vikt att Skärgårdsstiftelsen fortsätter att arbeta för en fortsatt ökad självfinansieringsgrad.

Miljökonsekvenser av beslutet
I enlighet med Region Stockholm miljöpolitiska program, Miljöprogram 2017–2021 har hänsyn till miljön beaktats och det bedöms att en särskild miljökonsekvensbedömning i detta ärende inte är relevant.

Hanna Wiik
Förvaltningschef

Evert Kroes
Nämndsekreterare

Region Stockholm

Diarienummer
RS 2019–0325
TRN 2019-0098

2019-06-03

Tillväxt- och regionplanenämnden

Budgetunderlag inför budget 2020 för Region Stockholm

Innehållsförteckning

1 Omvärldsanalys 3

2 Verksamhet 6
2.1 Strategiska och prioriterade verksamhetsförändringar 6
2.2 Förändringar av investeringsplanen 10

3 Ekonomiska förutsättningar 10
3.1 Resultaträkning 14
3.2 Balansräkning 14

1 Omvärldsanalys

1.1 Omvärlden

Fyra globala trender bedöms påverka Stockholmsregionens utveckling och nämndens uppdrag att ansvara för den regionala utvecklingsplaneringen.

Flera samverkande ekonomiska, tekniska och politiska processer bidrar till ett alltmer omfattande transnationellt utbyte av kapital, arbetskraft, varor och tjänster samt en ökad global rörlighet mellan studieorter, arbetsplatser och bostadsorter. Den fortgående globaliseringen förutsätter att Stockholmsregionen behöver stärka sin konkurrens med andra ledande tillväxtregioner i världen.

Sedan år 2008 lever en större andel av världens befolkning i städer än på landsbygden. Den pågående urbaniseringen skapar ett högt tryck vilket gör att regionen växer för närvarande med omkring 35 000 invånare om året. Detta kommer fortsättningsvis kräva en regional utvecklingsplanering i världsklass vad gäller exempelvis bostadsförsörjning, hållbart transportsystem, FoU, näringslivsutveckling, kompetensförsörjning och samhällsservice.

Den globala befolkningstillväxten och en snabb, global ekonomisk utveckling i kombination med en bristande miljöhänsyn har medfört många negativa effekter på ekosystemen. Tillståndet i miljön i Stockholmsregionen har i många avseenden blivit bättre de senaste 50 åren, trots växande befolkning och ekonomi. Dock finns det utmaningar vad gäller exempelvis klimatförändringar, miljöproblem i Östersjön, hotade grundvattenbestånd och en risk för sämre vattenkvalitet i regionens sjöar. En regional mobilisering behövs för att fortsätt hitta klimatsmarta lösningar som ett integrerat perspektiv i den regionala utvecklingsplaneringen.

Den digitala utvecklingen är snabb och svår att förutse och förändrar och påverkar alla områden, sektorer och verksamheter i samhället. Den snabba förändringskraften är omvälvande för arbetsmarknaden och näringslivet genom att befintliga kompetenskrav förändras och nya yrken och tjänster uppstår. Detta kräver en regional samsyn vad gäller utveckling av tjänster och samhällsservice.

1.2 Närvärlden

Händelser, utvecklingar, behov och utmaningar som påverkar Stockholmsregionens utveckling och nämndens uppdrag att ansvara för den regionala utvecklingsplaneringen.

År 2020 kommer både en ny EU-parlament och -kommission att ha tillträtt och förberedelserna inför den nya budget- och programperioden 2021 – 2027 kommer att intensifieras. Detta innebär att Region Stockholm som regionalt utvecklingsansvarig under 2020 kommer att få erbjudanden från regeringen med koppling till olika EU-

uppdrag. Inom regeringens budget för 2020 förväntas januariöverenskommelsen slå igenom vilket kan medföra ändringar i villkorsbeslut för Region Stockholm inom nämndens ansvarsområden.

Regionens höga barnafödande och den demografiska utvecklingen, där andelen invånare över 75 år kommer att öka markant i framtiden, medför en ökad efterfrågan av samhällsservice inom alla sektorer och kommer att kräva en effektivare bostadsförsörjning. För att underlätta för fortsatt bostadsbyggande måste reglerna för hur och var bostäder kan byggas förändras och vissa målkonflikter lösas. Möjligheterna för utrikesfödda att bli inkluderade i samhället kommer avsevärt att försämras om inte bostäder finns att tillgå till rimliga kostnader.

Regionens ekonomiska tillväxt förutsätter att fler än idag har ett arbete som motsvarar deras kvalifikationsnivå där kunskaper, färdigheter och kompetenser från hela arbetskraften tas tillvara oavsett härkomst, kön, ålder, funktionsvariationer och bostadsort. Den framtida kompetensförsörjningen förutsätter kvalitet i utbildningssystemet och bättre matchning på arbetsmarknaden. Efterfrågan på arbetskraft inom nya yrkeskategorier kommer förväntas ökas samtidigt som individers behov av kompetensutveckling, förmåga till omställning och möjliggörandet av livslångt lärande behöver stärkas.

Globaliseringen ställer krav på att regionen underhåller och fortsatt utvecklar ett ekosystem för innovation, med tillgång till relevant kompetens, starka utvecklingsmiljöer, företagskluster, test och demomiljöer, samt tillgång till strategiska samarbetspartner inom offentlig sektor, akademi, näringsliv. Den internationella tillgängligheten är avgörande för universitetens och högskolornas utbyte med omvärlden, liksom tillgången på kort och långtidsboenden för gästforskare.

Stockholmsregionen konkurrerar med andra och i många fall väsentligt större storstadsregioner om att locka till sig nya investeringar och etableringar. Kommunernas roll i det näringslivsfrämjande arbetet behöver utvecklas. Den internationella tillgängligheten och handeln med andra marknader behöver stärkas samtidigt som olika hinder som brist på arbetskraft, regional transportinfrastruktur och tillgängliga bostäder behöver åtgärdas.

De stora kollektivtrafiköverenskommelserna, Stockholmsöverenskommelsen och Sverigeförhandlingen, har på ett förtjänstfullt sätt bidragit till och kommer att bidra till att både bostäder och arbetsplatser kan planeras på ett mycket bättre sätt än tidigare. De olika transportslagen måste på ett bättre sätt än idag fungera samordnat i ett effektivt och integrerat mobilitetssystem. Nya investeringar i regionens, men också östra Mellansveriges transportsystem för alla transportslag, kommer att behövas med nationell och europeisk medfinansiering för att säkerställa att Stockholmsregionen fortsättningsvis kan vara landets tillväxtmotor. För utvecklingen av ett hållbart transportsystem är även investeringar i cykelfrämjande infrastruktur av stor vikt.

En väl utbyggd och fungerande digital infrastruktur är grunden för all digital utveckling. I Stockholmsregionen är målet att alla ska ha möjlighet till både mobilt och fast bredband med höga överföringshastigheter. På landsbygden och i skärgården saknar fortfarande 9 av 10 invånare och en lika stor andel arbetsställen dessa möjligheter.

1.3 Invärlden

Händelser, utvecklingar och beslut inom Region Stockholm som påverkar nämndens uppdrag att ansvara för den regionala utvecklingsplaneringen.

Regionfullmäktige förväntas i oktober 2019 anta RUFS 2050 som regional utvecklingsstrategi. Därmed kommer RUFS 2050 få en större tyngd som regionalt styrdokument både för Region Stockholm och nämndens uppdrag att ansvara för den regionala utvecklingsplaneringen. För att Region Stockholm ska kunna utveckla sitt regionala ledarskap behövs en samsyn vad gäller genomförandet av RUFS 2050 som regionplan och regional utvecklingsstrategi. Nämnden har en viktig roll i att bistå andra nämnder och styrelser med kunskap samt stimulera och stärka samverkan mellan Region Stockholms olika verksamheter för en långsiktig och hållbar regional utvecklingsplanering.

År 2019 fick tillväx- och regionplanenämnden ett utökat ansvar för regionens uppgifter enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar (förutom länsplan för transportinfrastruktur), samt ett utökat ansvar för trafikplanering kopplat till regionutvecklingsuppdraget (förutom för kollektivtrafik). År 2019 gavs nämnden också ett utökat ansvar och flerårig satsning på samhällsplanering, bland annat genom permanentning av det regionala cykelkansliet, inrättande av ett klimatkansli samt en klimatberedning. Därtill inrättades en beredning för regional attraktionskraft under nämnden.

För dessa har nämnden under 2019 arbetat med att skapa kapacitet i sin förvaltning för det utökade ansvaret. Budgetåret 2020 behöver nämnden ha utrymme för att kunna fortsätta arbeta med att konsolidera förvaltningens omställning för det utökade ansvaret.

Den pågående samlokaliseringen av centrala förvaltningen bör på sikt skapa gynnsamma förutsättningar för tillväxt- och regionplaneförvaltingen att effektivisera och stärka samverkan med andra förvaltningar.

2 Verksamhet

2.1 Strategiska och prioriterade verksamhetsförändringar

Den långsiktiga regionala utvecklingsplaneringen

Inom ramen för nämndens ansvar för regionplanering och regional utveckling ska nämnden verkställa uppgifter som regleras i lagar och förordningar samt tidigare beslut i Region Stockholm, ofta budgetuppdrag, som berör nämndens ansvarsområden. Nämnden ska också genomföra uppdrag som ges i de årliga villkorsbesluten från regeringen, som är kopplade till fördelningen av de statliga regionala tillväxtmedlen. Därtill kommer det under året att tillkomma ett antal särskilda regeringsbeslut med erbjudanden till regionerna att genomföra vissa insatser samt återrapportera genomförande och resultat.

Givet det befintliga uppdraget, det tillkommande omfattande nya ansvaret samt särskilda satsningar från och med 2019 behöver nämnden under kommande år fokusera på att säkerställa omhändertagande och genomförande av sina kärnuppdrag. Detta kommer att ta nämndens samlade resurser i anspråk. Nämnden ser därför inte behov av, eller möjlighet till, ytterligare tillkommande uppdrag.

De största verksamhetsförändringarna genomfördes under första halvåret 2019 i samband med omhändertagande av nytt ansvar och uppdrag. För kommande år planeras inga större verksamhetsförändringar, utan en konsolidering av de förändringar som genomförs våren 2019.

Inom ramen för nämndens uppgift att fullgöra Region Stockholms ansvar för regional fysisk planering samt regionens uppgifter enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar, förutom vad avser länsplan för transportinfrastruktur har nämnden ansvar för följande långsiktiga uppdrag:

- med RUFS 2050 som grund, yttra sig över remisser inom nämndens ansvarsområden inom regionplanering och regional utveckling samt kontinuerligt lämna underlag om regionala frågor av regional betydelse,
- fullfölja återrapporteringskraven i regeringens villkorsbeslut avseende Region Stockholms regionala utvecklingsansvar och ta an sig tillkommande erbjudanden från regeringen inom nämndens ansvarsområden,
- vidareutveckla nämndens ansvar för trafikplanering kopplat till regionutvecklingsuppdraget förutom för kollektivtrafik,
- tillgodose Region Stockholms behov av allmän statistikinformation, samt förse Region Stockholm med geografiska data och verktyg för att hantera denna,
- bereda och prioritera användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete samt bidrag till projekt inom Region Stockholms regionala hållbarhets- och skärgårdsanslag,
- samordna Region Stockholms finansiella åtaganden gentemot

Skärgårdsstiftelsen, Stiftelsen Flemingsbergs Science, Almi företagspartners Stockholm Sörmland AB, Stockholmsregionens europaförening och andra stiftelser och organisationer,
- i sitt arbete med strukturfonderna fortsätta bidra till att fullfölja Stockholmsmodellen och huvudprinciperna för sammanhållna strategiska satsningar under nuvarande programperiod,
- i sina grunduppdrag samverka med kommuner, berörda myndigheter samt företrädare för näringsliv och civilsamhälle genom ett 70-tal befintliga och tillkommande samverkansorgan och -nätverk på regional, nationell och EU-nivå.

Nämnden ska även genomföra och tillhandahålla funktionerna:

- regional bredbandskoordinator
- regionala digitaliseringskoordinator,
- det regionalserviceprogrammet,
- den regionala kompetensplattformen.

Utöver de långsiktiga uppdragen ska nämnden för verksamhetsåret 2020 fullfölja uppdragen från Region Stockholms budget 2019:

- verka för att de regionala prioriteringarna i RUFS 2050 genomförs,
- följa upp RUFS 2050 som regionplan och regional utvecklingsstrategi,
- ta fram en heltäckande näringslivs- och tillväxtstrategi,
- utveckla och stärka det inrättade klimatkansliets roll och funktion i det regionala klimat- och energiarbetet,
- genomföra den framtagna handlingsplanen för den regionala landsbygds- och skärgårdsstrategin,
- vidareutveckla de regionala bostadssamtalen för att stärka Region Stockholms roll som samordnande part i bostadsplaneringen,
- genom cykelkansliet fullfölja den regionala cykelförhandlingen och intensifiera genomförandet av den regionala cykelplanen,
- ta fram kunskaper om samhällsplaneringens bidrag till att nå en jämlik och förbättrad folkhälsa.

Som en del i verkställandet av nämndens grunduppdrag finns det dock fyra verksamhetsområden som bedöms vara i särskilt fokus för verksamhetens inriktning år 2020. Dessa områden beskrivs kortfattat nedan.

Hållbart samhällsbyggande för regionens attraktivitet

I RUFS 2050 har fler bebyggelsekategorier tillkommit jämfört med RUFS 2010 och förhållningssätten har utvecklats och förfinats. Detta föranleder att fördjupad kunskap behöver tas fram om den regionala bebyggelsestrukturen för att uppnå en flerkärnig

bebyggelsestruktur med kollektivtrafiknära stadsutveckling. I detta sammanhang behöver även beskrivningarna av transportsystemet fram till 2050 fördjupas och utvecklas. Deltagande i Mälardalsrådets *En bättre sits*, samarbetet inom ÖMS samt ABC-samarbetet är i detta sammanhang av stor vikt för att säkerställa det storregionala perspektivet.

För att öka regionens attraktivitet behöver boendemiljöerna vara attraktiva och invånarna ha tillgång till parker och platser för kultur, lek och idrott och andra mötesplatser samt närhet till kollektivtrafik av hög kvalitet. Kunskaper kring förutsättningarna för detta, inklusive förutsättningar för och behov av tekniska försörjningssystem, samhällsservice och företagsetableringar, behöver tas fram. I samarbetet med länets kommuner behöver målkonflikter i den fysiska planeringen lyftas för att underlätta planeringen av bostäder.

I takt med att samhället blir mer beroende av energi för att fungera växer också utmaningen i Stockholmsregionen att kunna tillhandahålla en förnybar, säker och tillräcklig leverans av el som används på ett optimalt sätt. För detta behövs en ökad regional dialog för att nå ett robust och förnybart energisystem som förutsättning för ett hållbart samhällsbyggande.

Stärkt global konkurrenskraft för regionen

Den stora näringslivsbredden i regionen ger unika förutsättningar för kluster av relaterade företag och erbjuder stordriftsfördelar som skapar ekonomisk tillväxt i hela landet. Kommunikationsinsatser behöver göras på nationell och internationell nivå för att förmedla Stockholmsregionens goda förutsättningar för nyetablering inom industri- och tjänstesektorn och huvudkontorsetableringen.

Ett framgångsrikt klimatarbete, där regionen satsar på teknikutveckling som ligger i framkant för den gröna omställningen, bidrar till regionens konkurrenskraft. Genom att stimulera strategisk forskning och innovation i klimat- och energifrågor har Stockholmsregionen därmed stora möjligheter att förena minskade utsläpps med tillväxt genom att skapa både konkurrensfördelar och nya affärsområden.

För att på bättre sätt kunna attrahera nyckelkompetenser att etablera sig i regionen behöver samarbetet med lärosäten, branschorganisationer, myndigheter och andra relevanta regionala aktörer stärkas. Arbetslivet behöver samtidigt få en större roll i det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Kunskaper, färdigheter och kompetenser från hela arbetskraften behöver tas tillvara oavsett bakgrund, härkomst, kön, ålder, funktionsvariationer och bostadsort. För att skapa en struktur och arbetssätt för att säkra kompetensförsörjningsbehovet och säkerställa matchningen på arbetsmarknaden behöver förutsättningar för och möjligheter till en regional arbetsmodell undersökas.

Digitalisering och automatisering i framkant

Teknologiska genombrott, digitalisering och automatisering står för den mest genomgripande förändringen i dagens näringsliv och samhälle. Förmågan att implementera nya tekniska lösningar och möjligheten att dela data kommer att vara helt avgörande för att kunna bibehålla nuvarande välfärd till en rimlig kostnad.

Kunskapshöjande insatser för digitaliseringens möjligheter till lösningar för samhällsutmaningar behöver därför bli ett fokus för den regionala digitaliseringskoordinatorn. Dessutom behöver aktörer i regionen mobiliseras för insatser som bidrar till både samhällsnytta och stärkt global konkurrenskraft för företag och offentliga verksamheter genom ett samarbete mellan den regionala digitaliseringskoordinatorn och den regionala bredbandskoordinatorn.

Region Stockholm stärker sin position inom EU

Efter 2019 års EU-val och tillträdandet av en ny EU-kommission kommer 2020 att präglas av ett förberedande arbete inför EU:s kommande programperiod 2021–2017. I samband med detta behöver nämnden ha beredskap att under 2020 kunna ta hand om tillkommande erbjudanden från regeringen för olika EU-uppdrag. Ett förberedande arbete behöver initieras inför den kommande sammanhållningspolitiken och strukturfondsprogramperioden. I detta sammanhang bör förutsättningarna för en finansieringsstrategi undersökas i syfte att regionala tillväxtmedel och bidrag till projekt i större utsträckning kan växlas upp mot EU-medel samt att underlätta för regionala aktörer att söka EU-bidrag under den kommande programperioden.

För att stärka Stockholmsregionens position inom EU behöver arbetet med EU-relaterade nätverk och organisationer stärkas ytterligare. Detta bör i första hand ske inom de befintliga nätverk och organisationer såsom Baltic Sea Commission, CPMR, Metrex, Nordiska skärgårdssamarbete, Central Baltic, Stockholmsregionens EU-förening (EU-kontor).

Särskild arbetet med den internationella transportinfrastrukturen behöver stärkas, bland annat genom ett aktivt deltagande i Baltic Sea Commission och CPMR, i arbetet med översynen av TEN-T samt aktivt stödja det regionala arbetet för nya interkontinentala flyglinjer till strategiska destinationer. Genom klimatkansliet bör Region Stockholms roll som aktör i det internationella klimatarbetet stärkas, med särskilt fokusera på att stärka samverkan med aktörer i Norden, Östersjöregionen och inom EU.

2.2 Förändringar av investeringsplanen

Nämnden har inte haft någon investeringsbudget sedan bildandet av nämnd och förvaltning 2015, och har ingen planering för investeringar.

3 Ekonomiska förutsättningar

Bakgrund

I regionfullmäktiges budget för 2019 ökades anslaget till Tillväxt- och regionplanenämnden med 13,9 miljoner kronor jämfört med 2018. Nära 5 miljoner kronor avser statliga medel för överföring av personal från Länsstyrelsen, som en följd av fullmäktiges beslut att ge nämnden ett utökat ansvar för regionens uppgifter enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar, förutom vad avser länsplan för transportinfrastruktur.

Utöver de statliga medlen ökades även verksamhetsanslaget med 9 miljoner kronor till särskilda satsningar för samhällsplanering, som permanentning av det regionala cykelkansliet och inrättandet av ett klimatkansli. Nämndens utökade ansvar för trafikplanering kopplat till regionutvecklingsuppdraget förutom för kollektivtrafik har inte medfört en överföring av resurser från Trafiknämnden och har därför implementerats genom omprioritering inom befintliga resursramar.

Övrig extern intäkt har beräknats till cirka 4,7 miljoner kronor, vilket avser finansiering av personal i projekt (statliga medel). Projekten ingår som en del i det regionala utvecklingsuppdraget.

Den viktigaste resursen för att driva regional utvecklingsplanering är högkvalificerade personella resurser inom nämndens ansvarsområden. Som en kunskapsorganisation med uppdrag att ta fram och sprida planerings- och beslutsunderlag liksom att driva, påverka och samordna processer är nämndens måluppfyllelse helt beroende av tillräckliga personella resurser för att kunna utföra detta.

Nämnden har i uppdrag att inom sina ansvarsområden löpande samverka med ett stort antal aktörer på både lokal, regional, nationell och internationell nivå. Med ett utökat uppdrag och flera särskilda satsningar de kommande åren ökar också behoven och omfattningen av samverkan.

Därtill har nämnden konstaterat att samverkan behöver utvecklas och förstärkas inom flera områden – framför allt med länets kommuner och med nationella myndigheter. Merparten av nämndens anslagsökning, både den statliga och verksamhetsanslaget, används därför för att finansiera utökning av förvaltningens personella resurser. Totalt beräknas personalkostnaderna därmed öka med 21,5 miljoner kronor jämfört med 2018 för att på ett effektivt sätt kunna verkställa nämndens omfattande uppdrag och särskilda satsningar.

Ökningen av nämndens anslag från och med år 2019 avsåg endast täckning för utökat verksamhetsansvar och särskilda satsningar. Ingen övrig uppräkning av anslaget erhölls 2019 trots ökade kostnader för: driftbidraget till Skärgårdsstiftelsen (1,6 mnkr), arvoden för nämnd och beredningar (1,6 mnkr), löneuppräkning (0,6 mnkr), lokalhyra (0,5 mnkr), allmän kostnadsökning (0,7 mnkr) samt övrig drift. Dessa ökade kostnader om totalt 5 mnkr för 2019 har kunnat täckas genom en omfördelning och omprioritering av verksamheten.

I detta sammanhang ska tas i beaktande att konsultkostnader redan i budget 2019 har växlats mot fler anställda i enlighet med Region Stockholms ambition att minska konsultkostnader samt har omfördelats till ökade kostnader som inte täckts av verksamhetsanslaget.

Sedan 2012 har verksamhetens budget för konsultkostnader minskats successivt med cirka 20 mnkr. Den största minskningen – 10 mnkr – var del av ett sparbeting på totalt 18,8 mnkr för förvaltningen till budgetåret 2013. För 2019 har budgeten för konsultkostnader minimerats till cirka 4 mnkr. Detta gör att det inte kommer att finnas utrymme för att hyra in konsulter vid eventuella tillkommande uppdrag.

Budget 2020 och planår 2021–2023

För åren 2020–2023 förväntas de statliga medlen vara oförändrade jämfört med 2019. I verksamhetsanslaget ingår personalkostnaderna avseende överföring från Länsstyrelsen, motsvarande cirka 5 miljoner kronor. De särskilda satsningarna för samhällsplanering fortsätter också under åren 2020–2023 och ska enligt budgetplan från 2019 öka med 1 miljon kronor 2020 och cirka 1,5 miljon kronor 2021 för att sedan vara oförändrat under åren 2022–2023.

Verksamhetsanslaget 2020 för tillväxt- och regionplanenämnden uppgår till 186,5 miljoner kronor, vilket är en ökning med 1,3 miljoner jämfört med 2019. Av dessa medel är 1 miljon kronor riktade till utökade ambitioner för samhällsplanering. Ökningen av verksamhetsanslaget motsvarar 0,2 procent (riktade medlen till särskilda satsningar borträknade), vilket ska jämföras med Region Stockholms beräknade generella kostnadsökning på cirka 3,3 procent.

Större delen av nämndens ekonomiska resurser förs genom bidrag vidare till andra organisationer som regionen stödjer: Skärgårdsstiftelsen, Almi Företagspartner och Stiftelsen Flemingsberg Science. Här ingår även hållbarhets- och skärgårdsbidrag.

Bidrag tkr	2019	2020	2021	2022	2023
Skärgårdsstiftelsen*	80 275	80 275	80 275	80 275	80 275
Almi Företagspartner Stockholm Sörmland	24 338	24 338	24 338	24 338	24 338
Almi Tillväxtrådgivning	1 700	1 700	1 000	-	-
Stiftelsen Flemingsberg Science	1 256	1 256	1 256	1 256	1 256
Hållbarhets- och skärgårdsanslag inkl fraktbidrag	8 405	8 405	8 405	8 405	8 405
Summa bidrag	**115 974**	**115 974**	**115 274**	**114 274**	**114 274**

* Ingen uppräkning är budgeterad från och med 2020

Driftbidraget till Skärgårdsstiftelsen har räknats upp med 3 procent årligen enligt avtal (2015–2019) och beslut av landstingsfullmäktige. Inför år 2020 ska avtalet förhandlas om, och en eventuell uppräkning av driftbidraget täcks inte av nämndens budgeterade verksamhetsanslag, därför föreslås ingen sådan uppräkning. uppdrag och riktade

Den näst största budgetposten utgörs liksom tidigare av personalkostnader. För att kunna ta omhand nämndens utökade satsningar har en förstärkning av förvaltningens kapacitet under 2019 varit nödvändig. I enlighet med Effektivare landsting har kapaciteten i första hand stärkts genom en ökning av egna personella resurser och inte genom ökade konsultkostnader, men också genom en ytterligare effektivisering och tydligare prioriteringar inom verksamheten. Våren 2019 genomfördes en organisationsförändring på förvaltningen för att säkerställa att nämndens samlade uppdrag kan genomföras. Genom denna förstärkning av kapaciteten ökar personalkostnaderna med cirka 2,5 miljoner kronor till 2020 jämfört med budget 2019. En del av ökningen utgörs av en höjning av sociala avgifter från 47 till 49 procent.

I samband med samlokaliseringen förväntas hyres- och servicekostnaderna öka från dagens 3,5 miljoner till närmare 7 miljoner kronor årligen. Detta beror på högre hyra och större lokalkostnader liksom en annan modell för gemensamma servicetjänster. Därutöver tillkommer kostnader för uppräkning av medlemsavgifter, ökade personalkostnader och den allmänna kostnadsökningen för övriga kostnader. De ökade kostnaderna genererar ett underskott på cirka 8,6 miljoner kronor jämfört med 2019.

Verksamhetsanslagets ökning för de därpå kommande åren, d v s 2021–2023, täcker inte heller kostnadsökningarna, vilket innebär en ytterligare justering nedåt av nämndens verksamhet på sammantaget 13,8 miljoner kronor för de tre åren.

Nämnden avser att täcka det beräknade underskottet i första hand genom att pausa inrättandet av analysenheten och att se över bidragen.

Analysenheten planerades att inrättas som en konsekvens av övertagandet av det regionala tillväxtansvaret, som till stora delar behöver utgå från analyser av regionens utveckling inom ett flertal områden. Nämnden har också en viktig uppgift i att förse

övriga delar av Region Stockholm med kvalificerade analyser, statistik och visualisering av faktaunderlag och denna funktion behöver förstärkas. Behovet av analysresurser kvarstår således och förvaltningen planerar därför en effektivisering och omfördelning av analysresurser inom befintlig ram och befintlig linjeverksamhet.

Avseende bidraget till Skärgårdsstiftelsen bedöms det fortsatt föreligga ett investeringsbehov, men stiftelsens åtgärder för att öka självfinansieringen de senaste åren har gett effekt, vilket gör att nämnden avser se över verksamhetsbidraget. Bedömningen är att behovet av extra tillskott under perioden 2020–2023, d v s likt de engångssatsningar som genomfördes 2015–2019, inte kan ske i samma utsträckning utan behovet av investeringar kan tas omhand inom ram. Nämnden ska arbeta fram ett nytt flerårigt avtal med Skärgårdsstiftelsen. Avtalet ska utformas för att säkerställa en fortsatt högkvalitativ verksamhet, en ökad tydlighet i ansvaret för stiftelsen och en långsiktigt hållbar kostnadsutveckling. Finansieringsmodellen i avtalet utformas för att täcka både verksamhetsbidrag och bidrag för stiftelsens behov av investeringar. Det är av stor vikt att Skärgårdsstiftelsen fortsätter att arbeta för en fortsatt ökad självfinansieringsgrad.

En åtgärd som tidigare aviserats är att minska medlemskap i olika förbund och föreningar, där finansieringen av medlemsavgiften enbart belastar tillväxt- och regionplanenämnden (totalt cirka 7 mnkr). Bedömningen är dock att dessa medlemskap genererar mervärden i linje med nämndens mål och uppdrag. Att avsäga sig medlemskapet i flera av dessa förbund eller föreningar skulle inte överensstämma med Region Stockholms ambition att stärka samverkan med externa aktörer i samband med regionbildningen och att utveckla det regionala ledarskapet.

Andra verksamhetskostnader, såsom konsultkostnader, har redan i budget 2019 växlats mot fler anställda samt omfördelats till ökade kostnader som inte täckts av verksamhetsanslaget. Bedömningen är att det inte finns ytterligare utrymme i nämndens budget förkonsultkostnader att kompensera det beräknade underskottet.

Ett sista alternativ är att minska kostnaderna för personal. Att minska nämndens viktigaste resurs för att kunna utföra sitt kärnuppdrag regional utvecklingsplanering innebär att nämndens uppdrag och särskilda satsningar för de kommande verksamhetsåren inte kan utföras i den omfattning som har beslutats. Detta skulle leda till att nämnden inte kommer att kunna uppnå de mål som fullmäktige har fastställt eller leverera på beslutade budgetuppdrag och därmed kommer Region Stockholm inte att kunna fullfölja sina lagstadgade uppdrag som regionplaneorgan och regionalt utvecklingsansvarig.

3.1 Resultaträkning

Resultat*	Utfall 2018	Prognos 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Anslag	171	185	187	188	192	196
Övriga bidrag	0	5	5	5	5	5
Övriga intäkter	3	2	1	1	0	0
Verksamhetens intäkter	**175**	**192**	**192**	**194**	**197**	**201**
Personalkostnader inkl inhyrd personal	-34	-55	-58	-59	-60	-62
Lämnade bidrag	-113	-116	-116	-115	-114	-114
Lokal- och fastighetskostnader	-3	-3	-7	-7	-7	-7
IT- och telekostnader	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Övriga kostnader	-22	-14	-8	-9	-12	-15
Verksamhetens kostnader	**-174**	**-192**	-192	-194	-197	-201
Avskrivningar	0	0	0	0	0	0
Finansnetto	0	0	0	0	0	0
Resultat**	**0,6**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

* mkr
** Avser resultat före bokslutsdispositioner

3.2 Balansräkning

Balansräkning*	Utfall 2018	Prognos 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Anläggningstillgångar	0	0	0	0	0	0
Omsättningstillgångar	24	0	24	24	24	24
- varav kassa och bank	*21*	*0*	*21*	*21*	*21*	*21*
SUMMA TILLGÅNGAR	24	0	24	24	24	24
Eget kapital	**1**	**0**	**1**	**1**	**1**	**1**
Avsättningar	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Skulder	**24**	**0**	**24**	**24**	**24**	**24**
- varav långfristiga skulder	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
- varav kortfristiga skulder	*24*	*0*	*24*	*24*	*24*	*24*
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	24	0	24	24	24	24